

лінгвістики : сб. / Вороніж; під ред. Стерніна І.А. - Вороніж, 2001. - С. 75-80.

6. Кібрик А. А. Когнітивні дослідження по дискурсу. - 1994. - № 5. - С. 126-139. 65.

7. Кубрякова Є. С. Про постанови когнітивної науки та актуальних проблемах когнітивної лінгвістики / Кубрякова Є. С. // Питання когнітивної лінгвістики. - 2004а. - № 1. - С. 6-17.

Наталія Дудик
УДПУ імені Павла Тичини

ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ПИСЕМНОМУ МОВЛЕННІ У МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ВНЗ

Нинішня система вищої освіти України характеризується стрімкими змінами, продиктованими вимогами сучасності, зокрема її інтеграцією в європейський освітній процес.

Підготовка майбутнього викладача іноземної мови в системі вищої освіти України спрямована на формування всебічно розвиненої, професійно компетентної особистості. У цьому контексті формування іншомовної компетентності у писемному мовленні у майбутніх викладачів іноземної мови має велике значення і є необхідною передумовою для реалізації іншомовної комунікативної діяльності, професійної та професійно-методичної.

Процеси активної євроінтеграції, що відбуваються на сучасному етапі розвитку України, освітні реформи, спрямовані на гармонізацію української та європейських освітніх систем, створення умов для мобільності студентів – все це висуває нові вимоги до якості мовної освіти і надає навчання іноземної мови першочергового значення. Удосконалення професійно-орієнтованого навчання англійської мови (писемного мовлення зокрема) у ВНЗ є одним із необхідних кроків у прагненні нашої країни представляти на світовому ринку праці

конкурентоспроможних фахівців.

У психології та фізіології письмо визнають найскладнішим видом мовленнєвої діяльності, до якої залучаються всі мовленнєві комунікації. Вміння писемного висловлювання своїх та чужих думок важливе як засіб підвищення рівня володіння усним мовленням.

Навчання писемного мовлення присвячено науковій праці відомих вітчизняних і зарубіжних учених: О.Б. Тарнопольського, С.П. Кожушко, Т.М. Каменевої, Н.В. Майєр, О.О. Москалець, Г.С. Скуратівської, Є.В. Васильєва, Т.М. Корж, О.О. Синєкоп, М.В. Рудакова, Л. Хемп-Ліонс (L. Hamp-Lyons), Б. Хіслі (B. Heasley).

Традиційно виділяють три етапи формування іншомовної компетентності у писемному мовленні: рецептивний, рецептивно-репродуктивний і репродуктивний. На рецептивному етапі відбувається ознайомлення із текстом-зразком, його читання і аналіз. На цьому етапі студенти виконують переважно рецептивні та рецептивно-репродуктивні вправи (зокрема, такі види вправ, як відповіді на запитання, тести множинного та альтернативного вибору).

На рецептивно-репродуктивному етапі студенти оволодівають окремими діями, необхідними для породження нового тексту, такими як групування слів, вибір синонімів чи антонімів, заповнення пропусків, підстановка у зразок мовлення, розширення зразка мовлення, трансформування та об'єднання зразків мовлення у понадфразові єдності тощо.

На продуктивному етапі розвивається вміння створювати власні тексти завдяки виконанню вправ такого типу, як написання текстів окремих жанрів професійно-орієнтовного писемного мовлення.

Згідно з положеннями комунікативного підходу до навчання іноземної мови у процесі навчання бажано використовувати переважно комунікативні вправи, проте на рецептивному і рецептивно-репродуктивному етапах навчання необхідним є застосування некомунікативних вправ (тести множинного та альтернативного вибору, підстановка, групування, впорядкування, заповнення пропусків) та умовно-комунікативних вправ (трансформація, розширення, завершення зразків мовлення, вилучення необхідної

інформації). Слід наголосити, що такі вправи повинні мати експліцитно-вмотивований характер, який реалізується через розгорнуту інструкцію із обґрунтуванням важливості формування тієї чи іншої навички чи розвитку вміння для майбутньої професійної діяльності.

Критеріями оцінювання, що визначають рівень сформованості умінь написання академічних і наукових текстів є: стильова відповідність, змістово-смілова адекватність, структурна цілісність, мовна і мовленнєва коректність. Стильова відповідність означає узгодження стилю викладу з комунікативними завданнями і/або мовленнєвою ситуацією, використання широкого спектру стилістичних засобів, що притаманні академічному висловлюванню, та розуміння читачем логіки академічного висловлювання. Змістово-смілова адекватність академічного висловлювання забезпечує достатність інформаційної насиченості змісту, використання релевантної інформації, чіткість і логічність викладення думок. Структурна цілісність передбачає логічність розташування абзаців і підпорядкованість структури головній ідеї. Мовна і мовленнєва коректність характеризує вміння адекватного лексичного, синтаксичного і орфографічного оформлення академічного висловлювання: коректність вживання лексичних одиниць, граматичних і пунктуаційних засобів. Усі виділені критерії взаємопов'язані і в сукупності визначають вміння майбутніх викладачів іноземної мови продукувати академічні тексти.

Вважають, що стильова відповідність і змістово-смілова адекватність є критеріями першочергової важливості. Стиль наукового викладу має відповідати темі, мовленнєвій ситуації чи комунікативному завданню, а вибір мовних і стилістичних засобів має бути продиктований канонами відповідного жанру наукової комунікації. Реалізація змістово-смілової адекватності вимагає, щоб у кожному абзаці була лише одна головна думка, що є особливістю наукового викладу. Структурна цілісність вимагає, щоб науковий текст був організований у логічну структуру, що є адекватна цьому жанру і що служить засобом досягнення комунікативної мети, відображеної в жанрі.

Мовна і мовленнєва коректність вимагає коректного і доцільного використання соціокультурно маркованої лексики, граматики, стилістичних засобів у межах визначених жанрів наукової комунікації.

Залучення української системи освіти до інтеграційних процесів з метою створення єдиного європейського простору вищої освіти ставить перед нею важливе завдання – забезпечення участі студентів у загальноєвропейському освітньому і дослідницькому просторі. Розглядаючи особливості професійно орієнтованого науково-писемного мовлення, слід зазначити, що для майбутніх викладачів іноземної мови навчання наукового писемного спілкування має на меті оволодіння жанрами наукової прози з професійно орієнтованої тематики, а саме з методики навчання іноземних мов.

Перспективою наступних досліджень у цій галузі вважаємо розробку моделі навчання майбутніх викладачів іноземної мови професійно орієнтованого наукового писемного мовлення.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Курило Л.В. Контроль та оцінювання професійно орієнтованого наукового писемного мовлення майбутніх викладачів англійської мови / Л.В. Курило // Іноземні мови. – 2013. – №4. – С. 29-34.

2. Курило Л.В. Вправи для навчання майбутніх викладачів англійської мови професійно орієнтованого наукового писемного мовлення / Л.В. Курило // Іноземні мови. – 2013. – №1. – С. 28-33.

3. Павловська Ю.В. Вправи для індивідуалізації навчання англійського професійно орієнтованого писемного мовлення майбутніх аналітиків систем / Ю.В. Павловська// Іноземні мови. – 2015. – №1. – С. 37-43.

4. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика / Бігич О.Б., Бориско Н.Ф., Борецька Г.Е. та ін. / за загальн. ред. С.Ю. Ніколаєвої. – К. : Ленвіт, 2013. – 590 с.